

भाषांतरकारांची व्हच्युअल कॉन्फरन्स

वर्षा पेंडसे-जोशी, रविवार, १२ सप्टेंबर २०१०

varshao714@yahoo.com

३० सप्टेंबर हा जागतिक भाषांतर दिन म्हणून ओळखला जातो. इंटरनॅशनल फेडरेशन ऑफ ट्रान्सलेटर्स (FIT) या

संस्थेने बायबलचे लॅटीनमध्ये भाषांतर करणाऱ्या St. Jerome या भाषांतरकाराच्या स्मरणार्थ १९९१ सालापासून हा दिन साजरा करण्यास आरंभ केला. तुलनेने दुर्लक्षित असलेल्या भाषांतर व्यवसायाचा विविध देशांमध्ये जास्तीत जास्त प्रसार करणे, हा त्यामागील मुख्य हेतू आहे. तसेच सध्याच्या जागतिकीकरणाच्या युगातील भाषांतर व्यवसायाची वाढती मागणी व महत्त्व लक्षात घेऊन त्यानुसार या व्यवसायास सन्मान व प्रतिष्ठा मिळवून देणे, हादेखील यामागील एक विचार आहे.

या निमित्ताने प्रोझ डॉट कॉम. (www.proz.com) या इंटरनेटवरील भाषांतरकारांच्या सर्वात मोठ्या समुदायाने व्हच्युअल स्वरूपाची Translation3 ही कॉन्फरन्स आयोजित केली आहे. केवळ भाषांतरकारच नव्हे, तर भाषा विषयांचे विद्यार्थी तसेच भाषा क्षेत्राशी निगडित असणाऱ्या इतर सर्व व्यक्तींसाठी प्रोझच्या माध्यमातून एक उत्तम व्यासपीठ उपलब्ध झाले आहे. या व्यासपीठाद्वारे जगभरातील भाषांतरकारांमध्ये संवाद साधला जातो, तसेच सेवादाता व ग्राहक यांची प्रत्यक्ष गाठभेट घडवून भाषांतर व तत्सम कामे उपलब्ध करून दिली जातात. आपली भाषांतराची कामे करून घेण्यासाठी The World Bank, IBM, Honda, eBay, Bloomberg अशासारख्या दिग्गज कंपन्या जिथे येतात; त्या प्रोझ डॉट कॉमवर ३०० हून अधिक भाषांमध्ये काम करणारे सुमारे ३५०,००० नोंदणीकृत भाषांतरकार व दुभाषी आहेत आणि १५,००० नोंदणीकृत कंपन्या आहेत!

प्रोझ डॉट कॉमला १० वर्षे पूर्ण झाल्यानिमित्ताने गेल्या वर्षी म्हणजे- २००९ साली प्रोझने जगातील प्रथम व्हच्युअल स्वरूपाची भाषांतर व्यवसायाला वाहून घेतलेली कॉन्फरन्स ३० सप्टेंबर रोजी आयोजित केली होती. सुमारे बारा तास चाललेल्या या कॉन्फरन्समध्ये १७ वेगवेगळी दालने होती आणि भाषांतराशी संबंधित निरनिराळ्या विषयांवरील ८ सत्र आयोजित केली होती. या कॉन्फरन्समध्ये जगभरातील विविध देशांमधील सुमारे ६८०० भाषांतरकार सहभागी झाले होते. तसेच या कॉन्फरन्सला प्रत्यक्ष ग्राहक असणाऱ्या कंपन्या व भाषांतर व्यवसायातील प्रसिद्ध कंपन्यांनीही भरभरून प्रतिसाद दिला होता.

व्हच्युअल कॉन्फरन्स म्हणजे काय?

व्हच्युअल कॉन्फरन्स ही एका ठरावीक दिवशी, ठरावीक वेळी इंटरनेटच्या माध्यमाद्वारे आयोजित केली जाते व जगभरातील भाषांतरकार त्या कॉन्फरन्सच्या पेजवर लॉग इन करून तेथील मार्गदर्शनपर व्याख्याने, प्रात्यक्षिके, प्रश्नोत्तरे, नेटवर्किंग इत्यादींमध्ये प्रत्यक्ष सहभागी होतात. याचा मुख्य फायदा म्हणजे या कॉन्फरन्समध्ये घरून किंवा ऑफिसमधूनही सहभागी होता येत असल्याने, एरव्ही कॉन्फरन्ससाठी करावे लागणारे प्रवास किंवा इतर तत्सम बाबींवरील खर्च टाळला जाऊन वेळेचीही बचत होते.

कॉन्फरन्सच्या इंटरफेसमध्ये प्रदर्शनाचा हॉल, कॉन्फरन्सचा मुख्य हॉल, नेटवर्किंग लाऊज, रीसोर्स सेंटर, प्रोझ डॉट कॉम व इतर कंपन्यांची दालने इत्यादी सर्व व्हच्युअल स्वरूपातच आपल्यासमोर येते व केवळ काही क्लिक्सच्या सहाय्याने आपण या सर्वांमधून लीलया संचार करू शकतो.

दिवसभरातील सत्रांचे वेळापत्रक ठरवलेले असते. बहुतेक सत्रांमध्ये पॉवरपॉइंट स्लाइड्सच्या मदतीने ऑडिओ किंवा व्हिडीओ वेबकास्टद्वारे त्या त्या विषयावरील व्याख्यान लाइव्ह प्रक्षेपित केले जाते. शेवटी प्रश्नोत्तरांचाही तास असतो आणि त्यात आपण आपले प्रश्न थेट व्याख्यात्याला विचारू शकतो.

आपल्या सोयीनुसार हव्या त्याच सत्रांना हजेरी लावण्याची किंवा एका सत्रामधून दुसऱ्या सत्राकडे जाण्याची पूर्ण मोकळीक दिली जाते. एखादे सत्र ऐकायचे राहून गेल्यास ती सर्व सत्रे कॉन्फरन्सनंतरही ऐकण्यासाठी उपलब्ध असतात. इतकंच काय, कॉन्फरन्समध्ये गोळा केलेली माहिती, संपर्क जतन करून ठेवण्यासाठी प्रत्येकाला एक व्हच्युअल ब्रीफकेसही दिली जाते.

प्रदर्शनाच्या हॉलमध्ये प्रोझ डॉट कॉमचे दालन असते; जिथे त्यांचे प्रतिनिधी प्रत्यक्ष हजर असतात आणि प्रोझबद्दल माहिती पुरवतात. प्रोझप्रमाणेच Wordfast, SDL Trados, Lionbridge या व अशासारख्या भाषांतर उद्योगाशी संबंधित नामवंत कंपन्यांची देखील दालने असतात; जिथे त्यांच्या उत्पादनाविषयी माहिती व प्रात्यक्षिकेही दाखवली जातात. याखेरीज दोन सत्रांमध्ये ब्रेकही असतात आणि त्या वेळात आपण लाऊजमध्ये इतर भाषांतरकारांची गाठभेट घेऊ शकतो.

त्यादृष्टीने आपल्या आयडीवर आपला स्वतःचा असा 'अवतार' किंवा छायाचित्र लावण्याचीही सोय करून दिली आहे.

या कॉन्फरन्समध्ये सहभागी व्हायचे असल्यास प्रोझ डॉट कॉमवर नोंदणी करून स्वतःचे प्रोफाइल तयार करणे आवश्यक असून, नोंदणी केल्यानंतर कॉन्फरन्सच्या पानावर जाऊन तिथे नोंदणी करणे आवश्यक आहे.

प्रोझ डॉट कॉमवर नोंदणी करण्यासाठी कृतेलेही शुल्क आकारले जात नाही. Unisfair system वर चालवल्या जाणाऱ्या या कॉन्फरन्समध्ये सहभागी होण्यासाठी संगणक, इंटरनेट कनेक्शन, हेडफोन-स्पीकर्स (ऐकण्यासाठी) व माइक (प्रश्नोत्तरांसारख्या सेशनमध्ये बोलायचे असल्यास) इत्यादी गोष्टींची फक्त आवश्यकता आहे आणि तत्पूर्वी तुमची स्वतःची संगणक सिस्टीम या कॉन्फरन्समध्ये सहभागी होण्याच्या दृष्टीने परिपूर्ण आहे ना, याची खात्री करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी तुमची सिस्टीम चेक करण्याची सोयही प्रोझने दिलेली आहे.

यंदाची कॉन्फरन्स तीन प्रकारात विभागली असून ती तीन स्वतंत्र दिवशी आयोजित करण्यात आली आहे. सर्व कॉन्फरन्सेस पूर्णपणे विनामूल्य आहेत.

पहिली कॉन्फरन्स : फ्रीलान्स ट्रान्सलेटर्स (मुक्त भाषांतरकारांसाठी)

दिवस : ३० सप्टेंबर २०१० (जागतिक भाषांतर दिन)

वेळ : 10:00 GMT to 22:00 GMT (भारतीय वेळेनुसार ३० सप्टेंबर दुपारी ३.३० ते १ ऑक्टोबर पहाटे ३.३०).

दुसरी कॉन्फरन्स : ट्रान्सलेशन एजन्सीज (भाषांतरसेवा पुरविणाऱ्या एजन्सीजसाठी)

दिनांक : १३ ऑक्टोबर २०१०

वेळ : 10:00 GMT to 20:00 GMT (भारतीय वेळेनुसार १३ ऑक्टोबर दुपारी ३.३० ते १४ ऑक्टोबर मध्यरात्री १.३०).

तिसरी कॉन्फरन्स : ग्लोबलायझेशन अँड ट्रान्सलेशन कन्झ्युमर्स (जागतिकीकरण व भाषांतराचे ग्राहक)

दिनांक : १० नोव्हेंबर २०१०

वेळ : 10:00 GMT to 20:00 GMT (भारतीय वेळेनुसार, १० नोव्हेंबर दुपारी ३.३० ते ११ नोव्हेंबर मध्यरात्री १.३०).

यंदाच्या मुक्त भाषांतरकारांच्या कॉन्फरन्समध्ये इंडस्ट्रीतील अनेक व्यक्तींची व्याख्याने आयोजित करण्यात आली आहेत. त्यामध्ये प्रामुख्याने खालील विषय चर्चिते जातील.

*मुक्त भाषांतरकारांनी मार्केटिंग कसे करावे? (पॅनेल चर्चा)

*भाषांतराचे दर

*दुभाषी होताना..

*भाषांतरकाराचे प्रकल्प व्यवस्थापन

*भाषांतरासंबंधी ग्राहकाच्या काय अपेक्षा असतात?

*भाषांतरकारांच्या गर्दीत तुम्ही उठून कसे दिसाल?

*तांत्रिक मजकूर भाषांतरित करण्यासाठी तांत्रिक ज्ञान असणे जरूरी आहे का?

*तांत्रिक भाषांतर व मुद्रितशोधनामधील अडचणी

*भाषांतर उद्योगाचे भविष्य

*प्रोझवरील तुमचे प्रोफाइल परिपूर्ण कसे कराल?

एकंदरीत पाहता भाषांतरक्षेत्रातील घडामोडी, नवनवीन तंत्रज्ञान यापासून ते एक भाषांतरकार म्हणून तुमचा व्यक्तिगत विकास इत्यादी सर्व बाबींवर इथे सखोल चर्चा केली जाते. हल्ली आपल्याकडे परदेशी भाषा शिकणाऱ्यांच्या प्रमाणात लक्षणीय वाढ झाली आहे ही आनंदाचीच गोष्ट आहे; परंतु बऱ्याच जणांना त्यानंतर पुढे नक्की काय करायचे, याची निश्चित दिशा सापडत नाही. त्यादृष्टीने आपल्याकडील विद्यार्थ्यांना या कॉन्फरन्समधून चांगले मार्गदर्शन मिळेल यात शंका नाही. भारतासारख्या बहुभाषिक देशांमध्ये भाषांतर व्यवसाय म्हणावा तितका विस्तारलेला नाही. या पार्श्वभूमीवर एक करियर म्हणून भाषांतर व्यवसायाकडे गांभीर्याने बघण्याची दृष्टी यातून नक्कीच मिळेल. म्हणूनच या कॉन्फरन्सची वेळ भारतीयंच्या दृष्टीने जरा गैरसोयीची असली; तरीही त्यातून मिळणाऱ्या ज्ञानासाठी आणि त्याचबरोबर जगभरातील अनेक अनुभवी भाषांतरकार आणि प्रत्यक्ष ग्राहक यांच्याशी थेट संवाद साधण्याची सुवर्णसंधी प्राप्त झाल्याबद्दल आपल्याकडील सद्य भाषांतरकार आणि होऊ इच्छिणारे भाषांतरकार या कॉन्फरन्सला नक्कीच हजेरी लावतील, अशी मला आशा आहे.

प्रोझ डॉट कॉम Translation3 कॉन्फरन्ससाठी नोंदणी करण्यासाठी व अधिक माहितीसाठी पाहा : <http://www.proz.com/translation3>, प्रोझ डॉट कॉम Translation3 कॉन्फरन्स इंटरफेस.

(फोटो सौजन्य : www.proz.com)